

IT-TIENI SENA

Il-Malti (Il-Fehim mis-Smigh)

Il-HIN: 15-il minuta

Il-Karta tal-Għalliema

Gwida għat-Tmexxija tal-Eżami tal-Fehim mis-Smigh

Jitqassmu l-karti bil-mistoqsijiet u l-istudenti jiktbu isimhom, kunjomhom u l-klassi.
Kull taqsima għandha 5 marki.

L-Istruzzjonijiet:

L-Ewwel Silta	
1	L-istudenti jintalbu jifflu l-karta. L-għalliema jaqraw l-ewwel silta u l-istudenti jisimgħu b'attenzjoni u ma jiktbu xejn waqt il-qari.
2	Waqt li l-għalliema jaqraw għal darba l-eżerċizzji tal-ewwel silta, l-istudenti jistgħu jaħdmu t-twegibiet.
3	L-għalliema jaqraw s-silta għat-tieni darba. L-għalliema jergħu jaqraw l-eżerċizzji u jagħtu ċans lill-istudenti jaħdmu t-twegibiet kollha.
It-Tieni Silta	
4	L-għalliema jaqraw it-tieni silta u l-istudenti jisimgħu b'attenzjoni u ma jiktbu xejn waqt il-qari.
5	Waqt li l-għalliema jaqraw għal darba l-eżerċizzji tat-tieni silta, l-istudenti jistgħu jaħdmu t-twegibiet.
6	L-għalliema jaqraw s-silta għat-tieni darba. L-għalliema jergħu jaqraw l-eżerċizzji u jagħtu ċans lill-istudenti jaħdmu t-twegibiet kollha.

L-Ewwel Silta:**L-Isport**

L-isport huwa wiehed mill-aktar passatempi segwiti fid-dinja. Dan għaliex tista' tiehu sehem li kuljum jew kull ġimgħa jew tarah fuq it-televizjoni s-sena kollha.

L-isport fih ħafna vantaġġi għall-ġisem u għall-moħħ. Huwa importanti ħafna li niehdu ħsieb saħħitna mhux biss biex ikollna figura pulita, iżda wkoll biex nevitaw il-mard u ntawlu ħajjitna. L-isport jgħinna wkoll inserrhu rasna mill-inkwiet u l-problemi tal-ħajja ta' kuljum.

L-isport jgħinna naħdmu mal-oħrajn għax importanti li naħdmu flimkien biex ikollna suċċess. L-isport jgħinna wkoll nitbiegħdu mill-vizzji koroh tad-droga, tal-alkohol u tat-tipjip.

L-aħjar nibdew l-isport minn meta nkunu żgħar halli meta nikbru nibqgħu nipprattikawh u nibqgħu b'saħħitna.

Tahriġ A.

Imla l-vojt skont dak li smajt fis-silta.

(5 marki)

1. L-isport huwa wiehed mill-aktar _____ favoriti fid-dinja.
2. Bl-isport nilqgħu kontra l- _____ u ntawlu l-ħajja.
3. Importanti li naħdmu _____ biex ikollna suċċess.
4. Dan l-isport _____ mill-vizzji tad-droga, tal-alkohol u tat-tipjip.
5. L-aħjar nibdew l-isport minn meta nkunu _____ .

It-Tieni Silta:**Qalb Tajba**

Fil-klassi mhux kulhadd intelligenti ndaqs. Doreen inzerat hdejn Tiffany li ma kinitx intelligenti daqsha. Izda Tiffany kellha qalbha tad-deheb.

Doreen kienet tifla mkabbra minhabba li kienet brava u għalhekk fil-brejk hadd ma ried jilgħab jew joqgħod magħha. Bdiet tinkwieta hafna. Tiffany ippruvat bil-ħlewwa kollha tghinha izda Doreen ma riditx l-għajnuna tagħha u ggielddet magħha. Tiffany xorta baqgħet taqbez u tghin lil Doreen anke jekk shabha tal-klassi bdew jehduha kontriha. Dan wassal lil Doreen biex taħsibha darbtejn fuq il-kliem ta' Tiffany.

L-attitudini pożittiva ta' Tiffany gaghlet lil Doreen titlob skuza lill-habiba tagħha. Doreen inbidlet, ma baqgħetx imnehirha mxammar u bdiet tghin hafna lil shabha tal-klassi fix-xogħol tal-iskola.

Tahriġ B.

Immarka ✓ taht Veru jew Falz.

(5 marki)

	VERU	FALZ
1. Tiffany ma kinitx thobb tghin lil shabha.		
2. Kulhadd kien jiehu gost jilgħab ma' Doreen.		
3. Tiffany baqgħet habiba ta' Doreen anke meta ħbiebha ħaduha kontriha.		
4. Doreen aċċettat il-ħbiberija ta' Tiffany mill-ewwel.		
5. Doreen indunat li Tiffany kellha raġun u biddlet il-mod kif iġġib ruħha.		

Tmiem il-karta

ID-DIRETTORAT GHAL KWALITÀ U STANDARDS FL-EDUKAZZJONI
 Id-Dipartiment tal-Kurrikulu u t-Tagħlim Elettroniku
 It-Taqsima tal-Assessjar Edukattiv
L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Sekondarji – 2013

Il-P
 5 -

It-TIENI SENA

Il-FEHIM MIS-SMIGH

Il-HIN: 15-il minuta

L-Isem u l-Kunjom: _____ **Il-Klassi:** _____

Il-Marka

Il-Karta tal-Istudenti

Tahriġ A. Imla l-vojt skont dak li smajt fis-silta.

(5 marki)

1. L-isport huwa wiehed mill-aktar _____ favoriti fid-dinja.
2. Bl-isport nilqgħu kontra l- _____ u ntawlu l-ħajja.
3. Importanti li naħdmu _____ biex ikollna suċċess.
4. Dan il-passatemp _____ mill-vizzji tad-droga, tal-alkoħol u tat-tipjip.
5. L-aħjar nibdew l-isport minn meta nkunu _____ .

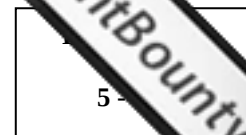
Tahriġ B. Immarka ✓ taht Veru jew Falz.

(5 marki)

	VERU	FALZ
1. Tiffany ma kinitx thobb tghin lil shabha.		
2. Kulhadd kien jiehu gost jilghab ma' Doreen.		
3. Tiffany baqghet habiba ta' Doreen, anke meta ħbiebha ħaduha kontriha.		
4. Doreen aċċettat il-ħbiberija ta' Tiffany mill-ewwel.		
5. Doreen indunat li Tiffany kellha raġun u biddlet il-mod kif iġġib ruhha.		

Tmiem il-karta

ID-DIRETTORAT GĦAL KWALITÀ U STANDARDS FL-EDUKAZZJONI
 Id-Dipartiment tal-Kurrikulu u t-Tagħlim Elettroniku
 It-Taqsima tal-Assessjar Edukattiv
L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Sekondarji 2013

IT-TIENI SENA

IL-MALTI (Il-Qari u l-Kitba)

IL-HIN: SAGĦTEJN

L-isem u l-kunjom: _____

Il-klassi: _____

Għall-istudent/a:

1. Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitlub/a.
2. L-ortografija, il-punteggjatura, is-sintassi, l-ideat u l-prezentazzjoni jgħinuk tikseb riżultati aħjar.

Għall-ghalliema:

IL-MARKI	It-Tahdit	10	
	Is-Smigh	10	
	Il-Qari u l-Kitba	80	
	IT-TOTAL	100	

Kummenti

Taqsim A IS-SILTA TAL-FEHIM MILL-QARI

Aqra sewwa din is-silta u wieġeb il-mistoqsijiet dwarha.

L-istorja tal-kelb Hachiko

Darba waħda l-Professor Eisaburo Ueno wasal lura fl-istazzjon tal-ferrovija Shibuya f'Tokyo u lema ġeru mitluf. Kien tassew gustuż. Il-Professor beda jipprova jsib lil sidu iżda l-istazzjon malajr **tbattal** u fih baqgħu biss hu u l-kelb ċkejken. **(par. 1)**

Il-Professor ma felahx iħalli dan il-ġeru waħdu f'dak il-ksieħ u d-dlam. Għalhekk qabad u hađu miegħu d-dar. Għadda ż-żmien u Hachiko, għax hekk semmieh il-Professor, beda jikber. Bejn il-Professor u Hachiko **nibtet** hbiberija kbira. **(par. 2)**

Ta' kuljum, fil-ħin li sidu jasal lura mix-xogħol, Hachiko kien imur fl-istazzjon tal-ferrovija u joqgħod bilqiegħda fl-istess post jistennieh ġej. Kemm kienu jifirhu b'xulxin! Kulhadd kien jammirahom għax kellhom hbiberija speċjali. Darba l-Professor ma nizilx mill-ferrovija u Hachiko xorta waħda baqa' jistennieh. **(par. 3)**

Wara l-mewt tal-Professor, Hachiko ttieħed għand familja oħra iżda **ma kienx għal qalbu**. Ta' kuljum Hachiko baqa' jmur jistenna lil sidu ġej lura mix-xogħol fl-istess ħin u fl-istess post. **(par. 4)**

Is-sidien tal-ħwienet kienu jithassruh dejjem jistenna għalxejn. Min seta' **jfiehmu** lil dan il-kelb li sidu miet? Hachiko għamel aktar minn disa' snin jistenna 'l sidu ġej lura mix-xogħol. **(par. 5)**

Kien f'dan l-istazzjon li l-Professor u l-kelb tiegħu Hachiko ltaqgħu u kien f'dan l-istazzjon ukoll li Hachiko miet, waqt li kien qed jistenna lil sidu ġej lura mix-xogħol. **(par. 6)**

Taqsim A. Il-Fehim mill-Qari

Wieġeb il-mistoqsijiet skont is-silta li qrajt.

1. Aghzel it-twegiba t-tajba billi timmarka ✓ fil-kaxxa x-xierqa:

a.	Malli l-Professur wasal fl-istazzjon lemah		ġeru tassew gustuż u lil sidu.
			ġeru mitluf tassew gustuż.
			ġeru mitluf tassew ikrah.
			ġeru tassew gustuż u tifel ċkejken.
b.	Bejn Hachiko u sidu nibtet		ħbiberija kbira.
			antipatija kbira.
			stmerrija kbira.
			ċajta kbira.
ċ.	Hachiko kien jistenna lil sidu		wara l-bieb tad-dar.
			go kaxxa hdejn l-istazzjon.
			daqqa fid-dar u daqqa fl-istazzjon.
			bilqieghda fl-istazzjon.
d.	Wara li l-Professur miet, Hachiko		daħal bejn il-basla u qoxritha.
			għamel f'qalbu.
			għamel bħal Pilatu fil-kreditu.
			spiċċa bla għaxja ta' lejla.

(marka l-wahda)

2. Kemm dam il-kelb jistenna għalxejn lil sidu?

_____ **(marka)**

3. Imla l-vojt b'kelma wahda f'kull linja, skont is-sens tas-silta:

Meta miet il-Professur, lil Hachiko addottatu _____ ohra. Is-sidien tal-ħwienet kienu _____ lill-kelb jistenna. Hachiko _____ fl-istazzjon, fl-istess post fejn kienu _____ hu u l-Professur. **(marka l-wahda)**

4. “Kien għalhekk li ddeċieda li jieħdu miegħu d-dar.”(par. 2)

Il-kelma **ddeċieda** qieghda tirreferi għall- :

☐ a. kelb ☐ b. Professur ☐ ċ. familja **(marka)**

5. Agħti kelma wahda li tagħmel sens skont is-silta flok il-kliem li ġej:

a. “tbattal” (par.1) _____ **ċ. “jfieħmu” (par. 5)** _____

b. “nibtet” (par. 2) _____ **(marka l-wahda)**

6. Fisser l-espressjoni li ghandha linja taħtha: “Hachiko ttiehed ghand familja ohra iżda ma qalbu.” (par. 4)

Taqsim B. Il-Grammatika

(10 marki)

1.	Aqta' linja taht in-nom imnissel mill-verb “ dalam ”.	Il-Professur ra l-geru wahdu fid-dlam u l-ksieh.
2.	Imla l-vojt bil- plural miksur ta' “ kelb ”.	Fost il-_____ kollha, il-Professur rabat qalbu ma' Hachiko.
3.	Imla l-vojt bis- singular tal-kelma “ snin ”.	Fid-disa' _____ mill-mewt tal-Professur, il-kelb miet ukoll.
4.	Aqta' sing taht il-plural shih tal-kelma “ kaxxa ”.	Il-Professur mar jara xi (kaxex, kaxxi, kaxxetta) tal-klieb biex jixtri wahda għall-kelb.
5.	Agħti l-istat kostrutt tal-frazi b'linja taħtha:	Il-kelb lagħaq l-id tal-Professur . Il-kelb lagħaq _____.
6.	Ikteb pronom personali minflok in-nom b'sing taħtu:	Il-Professur thassar lill-kelb. _____ thassar lill-kelb.
7.	Aqleb fil- femminil .	Il-kelb ferfer denbu. Il-_____ ferfret denbha.
8.	a. Aqta' sing taht il- verb tas- sentenza. b. Ikteb il- mamma tal-verb. c. Agħti l-għerq tal-istes verb.	a. Il-Professur u l-kelb ferħu b'xulxin. b. Il-mamma: _____ c. L-għerq: _____

Taqsimat Ċ. Il-Letteratura

Ċ i. Il-Poeżija – Nadriet 2 ta' Tarċisju Zarb

(15-il marka)

1. Din hija strofa mill-poeżija **Ballata** ta' **Rużar Briffa**

Pawla, Pawla, xi sbuhija
 Sahhret wiċċek u mixjitek?
 Kont il-ghaxxa minn ta' niesek
 Kemm malajr il-mewt hafitek!

a. Din il-poeżija tissejjaħ ballata għax

- ☐ hija deskrizzjoni ta' knisja mwarrba fil-kampanja.
☐ hija poeżija ta' mħabba bi tmiem qares.
☐ hija storja ta' tieg bejn mara Maltija u raġel barrani.

b. L-istrofi li juża l-poeta tul il-poeżija huma ☐ hielsa ☐ terzini ☐ kwartini

ċ. Iż-żewġ mħubbin kienu jiltaqgħu hdejn ☐ knisja ☐ il-baħar ☐ masġar

d. Il-mħubub ta' Pawla kien ☐ raġel Malti ☐ kavallier Franċiż ☐ suldat Ingliż

e. Iż-żewġ mħubbin qatilhom ☐ missier Pawla ☐ ħabib ta' Pawla ☐ suldat

f. Ikteb żewġ kelmiet li jirrimaw mis-silta. _____ - _____

(6 marki)

2. Immarka t-tajba billi tagħmel sinjal ✓ fil-kaxxa t-tajba:

a. Fl-aħħar tal-poeżija *Ġejja x-Xita* Mary Meilak tistieden lill-Maltin:

- ☐ jidhlu 'l gewwa biex ma jixxarrbux.
☐ inaddfu l-bjut u jifthu l-bjar.
☐ idahhlu l-annimali tagħhom fl-irziezet.

b. Fil-poeżija *Il-Barri* ta' Ġorġ Pisani, il-barri rifsu:

- ☐ barri ieħor ☐ biċċier xih ☐ ziemel

ċ. Fil-poeżija *Il-Tokki tal-Paternoster* ta' Achille Mizzi, it-tokki jkeċċu:

☐ l-ghasafar

☐ d-dlam

☐ l-ghieferet

d. F'*Gelmus* Ġorġ Zammit jitkellem dwar:

☐ għolja Għawdxija

☐ pjazza Għawdxija

☐ raħal Għawdx

(4 marki)

3. Aghzel poeżija **WAHDA** mil-lista t'hawn taht u **f'5 sentenzi** ikteb x'laqtek fiha u għaliex.

Fil-Menqa – Ġorġ Peresso, *Lejl tat-Tfulija* – Ġorġ Borg, *Settembru* – Wallace Ph. Gulia,
Il-Hajt tas-Sejjieħ – Rena Balzan, *Sjesta Maltija* – Kilin, *Univers Ieħor* – Dun Karm,
Ġunju – Dun Karm, *Marsaxlokk* – Charles Flores

Isem il-poeżija _____

Isem il-poeta _____

(5 marki)

Ċ (ii.) Il-Proża – *Fuklar Qadim u Bnadar Imċarrta ta' Trevor Zahra*

1. Immarka ✓ taht VERU jew FALZ.

	VERU	FALZ
a. Toni kien dilettant tal-bnadar.		
b. Is-salott tad-dar taz-zijiet kien mimli għajnejn ta' nies impittra fuq il-ħitan.		
ċ. Waħda mill-bnadar wara l-fuklar kienet tal-Italja.		
d. It-tifel ta' fuq il-bejt kien jismu Salvu.		
e. Id-dar taz-zijiet fil-Belt għadha teżisti sal-lum.		

2. Imla l-vojt bil-kelmiet li jinsabu fil-kaxxa (xi kelmiet ma jintużawx).

(7 marki)

l-Belt – Ġemma – Antida – ż-Żejtun – Ġolina – iljuni – Tittu – iz-zijiet – Wistina – in-nanniet

Il-fuklar kien jinsab fil-kamra taz-zija _____. Kien qisu faċċata ta' palazz u mal-ġnub tiegħu kellu żewġ _____. Meta Toni dahhal idu f'halqhom, il-fuklar infetaħ u dehret b'hal fetha kbira mudlama. Toni ddeċieda li jistaqsi lin-nanna _____ dwar din il-biċċa misterjuża. Xi jumejn wara li dahal fil-fuklar kienu ġew _____ ta' Toni min-naħa ta' missieru. Dawn kienu joqogħdu _____. In-nannu kien jismu _____ filwaqt li n-nanna, mara hoxna li qatt ma tieqaf titkellem, kien jisimha _____.

3. Semmi grajja li għadda minnha Toni u għid għaliex għogbitek.

(3 marki)

Taqsim D. Il-Kitba

D i. Il-Kitba Funzjonali

(6)

Il-Kitba ta' Istruzzjonijiet

Kompli dawn l-**istruzzjonijiet** dwar kif tghallem lil xi hadd iżgħar minnek jaqsam it-triq sewwa bla periklu.

Aghzel il-kelma t-tajba mill-kliem fil-kaxxa. Hemm **kelma żejda** li ma tridx tintuza.

L-ewwel waħda hija lesta.

bl-addoċċ - taqsam - tistenna - issuq - ~~bankina~~ - thares - tghagġel - ix-xellug

1. Imxi dejjem fuq il-bankina sakemm tasal fuq l-istrixxi bojod u suwed.
2. Kif ikollok bżonn taqsam, ieqaf u taqbadx u taqsam _____.
3. L-ewwel għandek _____ sewwa madwarek.
4. Hares lejn il-lemin kif ukoll lejn _____.
5. Jekk tara li ma jkunux ġejjin karożzi, tkun tista' _____.
6. Qis li _____ imma ibqa' hares madwarek sakemm tasal in-naħa l-oħra.
7. Ahjar _____ f'it u ma twegġax milli tghagġel u twegġa'.

D ii. Il-Komponent

Aghzel **WIEHED** mit-titli u iktib madwar **150 kelma** fuqu fil-linji pprovduti. Tista' tuza l-għajnejha u l-idejha biex iktib. Iktib fuq il-papir pprovduti biex tfassal il-komponent tiegħek.

1. L-aktar persuna importanti f'hajti.

Min hija din il-persuna? X'tigi minnek? X'karattru għandha? Semmi xi esperjenza sabiha li kellek ma' din il-persuna u li ser tibqa' tiftakarha għal hajtek kollha.

2. Kont sejjer/sejra lura d-dar wara l-iskola meta rajt żewġ karożzi jiġru wara xulxin. Wahda minnhom kienet tal-pulizija. Komplid din l-istorja.

Ma' min kont? X'rajt u xi smajt speċjali? X'taħseb li gara qabel? Kif spiċċat din il-ġrajja?

3. It-triq tiegħi. X'joghġobni u ma joghġobnix fiha.

Iktib fuq it-triq tiegħek u semmi x'joghġbok u x'ma joghġbokx fiha. Tista' tiktib dwar it-traffiku, in-nies, l-ambjent, l-indafa, l-istorbju, u l-bqija.

Spazju biex tagħmel il-pjan tal-kitba tiegħek. (Ma jingħatawx marki għall-pjan.)

